

ONTDEK JE FAMILIEGESCHIEDENIS MET JE (GROOT)OUDERS.
MAAK INDISCHE, MOLUKSE, CHINEES-INDISCHE EN
HOLLANDSE HERINNERINGEN AAN NEDERLANDS-INDIË WEER LEVEND!

JOUW FAMILIEGESCHIEDENIS

SIMONE BERGER

AERIAL MEDIA COMPANY

Voorwoord

Ik ben geboren en getogen in Nederland. Mijn vader daar-
entegen bracht zijn jonge jaren door in Nederlands-Indië.
Zijn jeugdherinneringen spelen zich af in een heel andere
wereld, net zoals die van vele anderen die zijn geboren en
opgegroeid op Java, Sumatra, de Molukken, Nieuw-Guinea of
op een ander eiland in de Gordel van Smaragd. Zij hebben
de Japanse bezetting meegemaakt, de Bersiap-periode en het
gedwongen vertrek uit hun geliefde geboorteland. Dat laatste
heeft hun leven drastisch veranderd.

Uit de verhalen van mijn vader, J.J. Straakenbroek, beseft
ik dat iedereen die de nadagen van Nederlands-Indië heeft
meegemaakt, iets bijzonders te vertellen heeft. Ik voelde zijn
verdriet toen hij het land moest verlaten en de onmacht en
het onbegrip toen hij in Nederland kwam.
Terwijl ik naar hem luisterde, groeide bij mij het besef dat
iedereen die iets wil weten over de jeugd van zijn (groot)
ouder(s) en het leven in Nederlands-Indië en Indonesië, niet
te lang moet wachten met het stellen van vragen. Degenen
die deze verhalen nog uit de eerste hand kunnen vertellen,
zijn inmiddels op hoge leeftijd.

Ik ben blij met alles wat mijn vader vertelde. Het heeft mij
geïnspireerd om dit boek te maken. Een aantal van zijn her-
inneringen heb ik hierin verwerkt.

Wij, kinderen van ouders met een verleden in Nederlands-In-
dië, zijn de jongere generatie. De meesten van ons zijn in
Nederland geboren en hebben een ander referentiekader.
De verhalen uit mijn jeugd en datgene wat ik zag en voelde
in mijn omgeving, zorgden voor een enorme betrokkenheid.
Iedereen zou het verhaal van zijn familie moeten kennen om
te begrijpen wat zij die in Indië woonden, hebben moeten
doorstaan. De frustraties, de pijn, de heimwee en het ver-
driet, maar ook de veerkracht die zij hebben getoond door in
Nederland een nieuw bestaan op te bouwen.

Veel mensen die uit Nederlands-Indië kwamen, zullen slechts
mondjesmaat iets over vroeger willen vertellen. De spaar-
zame bezittingen die ze meenamen naar Nederland zijn
opgeborgen op zolder, in de kelder of een bureau. Die goed
bewaarde foto's, brieven en/of voorwerpen over Indië vor-
men het begin van een reis naar het verleden. Jij kunt die reis
meebeleven met jouw (groot)ouder of andere verwanten als
'ooggetuigen'.

Deze gids is een hulpmiddel om de unieke geschiedenis van
jouw familie vast te leggen. Je kunt er een 'verzamelplek' van
maken met persoonlijke foto's, brieven en citaten van fami-
lieleden en belangrijke plaatsen en gebeurtenissen markeren
op de topografische kaarten.

Er komen uiteenlopende onderwerpen aan bod. Ik introdu-
ceer ze met een aantal vragen die bedoeld zijn om herin-
neringen op te roepen. Heel bewust hanteer ik de 'jij-vorm',
zodat het stellen van vragen minder afstandelijk wordt. De
foto's, gedichten, tekeningen en korte citaten zijn bedoeld als
stimulans voor het geheugen. Zodra de verhalen naar boven
komen, gaat het verleden leven.

De voetsporen van de vorige generatie hebben ons gebracht
waar wij tegenwoordig zijn. Koester de erfenis aan Indische
verhalen en herinneringen en geef er de waarde aan die
ze verdient. Dat zal ons motiveren om trots te zijn op onze
(groot)ouders.

Simone Berger-Straakenbroek
Mei, 2016

Inhoud

14	WERKWIJZE EN TIPS	129	UITSTAPJES	227	HET INTERNATIONALE RODE KRUIS	253	1951 – 'TIJDELIJK' NAAR NEDERLAND
17	HET GEZINSLEVEN	132	TOPOGRAFISCHE KAARTEN JAVA	231	NAJAAR 1945 – NAJAAR 1964	256	DE KONINKLIJKE MARINE
21	DE PRILSTE JEUGDHERINNERINGEN	139	VULKANEN	231	INDIË WORDT INDONESIAË	256	27 DECEMBER 1951 – SLUITINGSDATUM
23	WONEN	141	NAAR DE THEETUINEN	231	6 EN 9 AUGUSTUS 1945		'WARGA NEGARA' 1952-1955
25	DE BEDIENDEN	143	OP VERLOF NAAR HOLLAND	231	15 AUGUSTUS 1945	257	DERDE GOLF: 1957-1958
29	SLAPEN MET GOELING EN ZONDER INSECTEN	151	VERVOER EN TRANSPORT	231	17 AUGUSTUS 1945	257	5 DECEMBER 1957 – ZWARTE SINTERKLAAS
33	KRANTEN EN RADIO	155	TRADITIONELE DANS EN MUZIEK	233	18 AUGUSTUS 1945	258	VIERDE GOLF: 1962
39	POST EN TELEFONIE			233	19 SEPTEMBER 1945 – HET VLAGINCIDENT TE	258	AFLOOP NIEUW-GUINEAKWESTIE
41	WONEN IN DE STAD, HET DORP, DE BUITEN- GEWESTEN OF OP DE ONDERNEMING	169	WERELDCRISIS LEIDT TOT WERELDOORLOG		SOERABAJA	259	SPIJTOPTANTEN – 1964-1968
45	GARNIZOEN	170	DE JAPANSE BEZETTING	234	NAJAAR 1945 – BERSIAP-PERIODE	260	PERANAKAN-CHINEZEN
49	PASAR EN WINKELS	172	DE EERSTE MAANDEN	236	BESCHERMINGSKAMPEN – RAPWI	261	DE OVERTOCHT
53	KLEDING IN INDIË	175	WIJKKAMPEN	238	VERTREK UIT DE KAMPEN, GEVANGENISSEN OF	265	AANKOMST IN NEDERLAND
57	KLEDING MOLUKKEN	176	JAPANSE BURGERINTERNERINGSKAMPEN –		ANDERE LOCATIES	265	DEMobilISATIE
59	TEXTIEL IN INDIË		DE BINNENKAMPERS	240	EVACUËS	265	DE EERSTE JAREN IN HOLLAND
64	BETAALMIDDELEN	181	MANNEN- EN JONGENSKAMPEN	240	24 FEBRUARI 1946	266	DE OPVANG
65	FEESTDAGEN	186	DE VROUWENKAMPEN	240	25 MAART 1947 – VERDRAG VAN LINGGADJATI	272	HET MOLUKSE VERHAAL
71	SCHOOLPERIODE	191	OP APPEL / KOEMPOELTIJD	241	20 JULI 1947 – AGRESI MILITER BELANDA I /	273	DE WOONOORDEN
75	KUN JE NOG ZINGEN, ZING DAN MEE!	192	HYGIËNE EN INSECTEN		EERSTE POLITIONELE ACTIE	279	VERLEDEN EN TOEKOMST
81	MUSICEREN EN SPORT	196	DE NONNEN	241	18 DECEMBER 1948 – AGRESI MILITER BELANDA II /	281	TASTBARE HERINNERINGEN
83	SPELLETJES	198	BUITENKAMPERS		TWEEDE POLITIONELE ACTIE	285	DOORGEVEN
89	FLORA EN FAUNA	200	JAPANNISERING	241	27 DECEMBER 1949 SOEVEREINITEITSOVER-	286	HERDENKINGEN
95	WARINGIN	202	TRANSPORTEN		DRACHT		
97	VRUCHTEN	205	ZEETRANSPORTEN			289	NAWOORD
101	OBAT	206	DWANGARBEID	243	VERTREK UIT INDIË/INDONESIAË	290	DANKWOORD
103	NATUURGEWELD	208	BIRMA-SIAMSPOORWEG	243	INDIË, VAARWEL!	292	PERSOONLIJKE TIJDSBALK
105	ETEN, DRINKEN EN LEKKERNIJEN	212	PAKAN BAROE-SPOORWEG	246	DE VIER GOLVEN	294	STAMBOOM
111	LEKKERNIJEN UIT HOLLAND	214	TROOSTMEISJES	246	EERSTE GOLF: 1946-1950	298	TOPOGRAFISCHE KAARTEN NEDERLANDS-INDIË
115	TABAK	217	DE SMAAK VAN TROOST EN VERLANGEN NAAR	249	WARME KLAREN IN ATAKA	312	TE RAADPLEGEN WEBSITES OP INTERNET
117	BIJGELOOF		BETERE TIJDEN	252	TWEEDE GOLF: 1950-1957	314	LITERATUURBRONNEN
119	DIEREN	218	DE STEUN VAN HET GELOOF TIJDENS ZWARE	252	25 APRIL 1950 – OPRICHTING RMS	317	FOTOVERANTWOORDING
123	DIERENGEVECHTEN		LANGE JAREN	253	26 JULI 1950 – OPHEFFING KNIL		
127	DE JACHT	220	VORMEN VAN TROOST	253	17 AUGUSTUS 1950 – DE EENHEIDSTAAT		
		223	HET VERZET		INDONESIAË		

Hetty Ansing (Haarlem, 1949).

De prilste jeugdherinneringen

Het was in 1958 dat wij vanuit Tandjoeng Priok op de Zuiderkruis wegvoeren. Ik was 6 jaar en ik herinner mij mijn oma op de kade tot we haar uit het oog verloren. Het was de laatste keer dat ik haar zag. Maar ik koester de fijne herinneringen aan mijn liefdevolle en zorgzame oma. En ik beschouw dit schilderij als een eerbetoon aan mijn oma en alle oma's die noodgedwongen achterbleven...

Amalia Riota van Kronenburg als peuter op de arm van haar oma.

Hetty Ansing (Haarlem, 1949).

Wat is je mooiste jeugdherinnering? Was het iets ontroerends, ondeugends of iets volkomen onverwachts? Misschien was het een bepaald verhaal dat telkens weer opnieuw werd verteld door je vader of moeder of een voorval dat indruk op je heeft gemaakt. Heb je een foto van die gebeurtenis?

- Wat is je allereerste herinnering aan je kinderjaren? Hoe oud was je ongeveer?
- Wat beschouw je als fijne jeugdherinneringen?
- Welke geur hoort bij je jeugd?
- Is er iets in je jeugd gebeurd dat grote indruk op jou heeft gemaakt?

GEFIXEERD

Wat weet ik nog van die jaren? Tuinen vol kleur van canna's en bougainvillea, en boengoer als verfrommeld vloiepapier in pasteltinten, kembang sepatoe: rode klokvormige kelken met lange meeldraden, hangend tussen het groen als balletdanseressen die in tutu's hoog op slanke benen balanceren. De gloed van de zon op al dat witte en groene en bontgekleurde. Boven alles, verblindend licht, de hemel. De geuren van gemaaid gras en melati, van overrijpe mangga's en doerians, van trassi en etenskruiden en de rook van houtskoolkomforen, de rookwalmen van warongs langs de weg, de lucht van heet asfalt en kalimodder.

Een wereld, geproefd, genoten, en voor altijd in het geheugen gefixeerd, nog zonder de correctie van het verstand, de inmeniging van gevoelens en gedachten.

Uit: Het dieptelood van de herinnering van Hella Haasse.

Uitgeverij Querido, 2004.

Hetty Ansing (Haarlem, 1949).

Op de krosi malas kon men heerlijk 'klimaat schieten' (zwingend luieren).

De 'bultzak' was een dik gecapitonneerd matras.

Wonen

Thuis was de plek waar je opgroeide, speelde en elk hoekje had verkend. Je woonde er met familie en misschien wel met andere mensen. Jij kende iedereen en iedereen kende jou. Het was er veilig en vertrouwd.

Herinner jij je de geur van het huis? De gewoontes en geluiden? In Indië bepaalde het tropische klimaat de lichtinval en het levensritme. Wat weet jij daar nog van? Het huis uit jouw kindertijd is de schatkamer van jouw herinneringen!

- Kun je het huis beschrijven waar je bent opgegroeid?

- Waar stond het? Weet je het adres nog? Woonde je in een stad of daarbuiten?

- Weet je nog hoe het was ingericht?

- Had het huis buitengalerijen, een platje of terras?

- Wat voor meubels stonden er? Lieten jouw ouders de houten meubels maken door een meubelmaker?

- Had je een lievelingsplek in huis?

- Kan je de *belakang* – achtergebied van het huis, erf – beschrijven?

- Waren er klim- en fruitbomen? Welke was jouw favoriet?

- Wat was het uitzicht vanuit het huis?

- Wat waren de geluiden rond zonsopkomst en zonsondergang?

- Kwam er een speciale geur uit de tuin als je 's avonds in bed lag?

- Woonden er nog andere familieleden bij jullie in huis? Woonden die in huis of bijvoorbeeld in een paviljoen naast het huis?

- Hadden jouw ouders af en toe iemand 'in de kos' (huurders)?

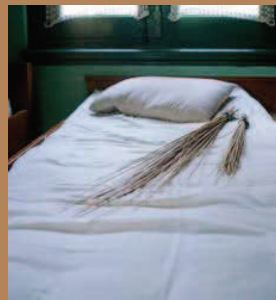
- Werd jouw vader regelmatig overgeplaatst voor zijn werk?

- Ben je weleens verhuisd?

- Ben je weleens bij een *lelang* – vendutie (bij opbod verkopen van huisraad) – geweest?

- Wat kun je nog meer hierover vertellen?

Muskieten

De muskieten tieren in de warmte welig voort, vooral in kust-plaatsen en moerassige streken. Men zorgte er altijd voor, dat zij, door waaien en slaan met een rieten bezempje (sapoe lidi), uit het bed worden verwijderd. Iedereen overtuigde zich, voor het naar bed gaan, dat de klamboe goed gekiepast is. Zonder deze maatregel is slapen ondoenlijk.

Het gegons, veroorzaakt door lichte vleugeltrillingen, kondigt der muskieten komst.

Uit: *Ons huis in Indië*

van J.M.J. Catenius-van der Meijden, 1908.

Pantoen

Semalam tjahaja mimpikan boelan,
njoer goegoer dengan tandanja.
Tidoer semalam mimpikan toean,
rasakoe tidoer bantal lengannja.

Vannacht zag ik de maan in mijn droom,
gevalen klappers lagen voor het rapen.
Vannacht zag ik mijn lief in mijn droom,
ik meende in zijn armen te slapen.

Slaapliedje

Nina bobo ni ni bobo
Kalau tidak bobo digigit njamoek
Marliah bobo ja nonni nonni manis
Kalau tidak bobo digigit njamoek

Slaap meisje, slaap
Als je niet gaat slapen, zal een mug je steken
Slaap meisjeslief
Als je niet gaat slapen, zal een mug je steken

Nina bobo oh, nina bobo
Kalau tidak bobo digigit njamoek
Kalau tidak bobo digigit njamoek

Slaap meisje, slaap
Als je niet gaat slapen, zal een mug je steken
Als je niet gaat slapen, zal een mug je steken

Anak sajang anakoe sajang
Tidoerlah tidoer dalam boeaian

Lief kind, mijn lieve kind
Ga lekker slapen in je wiegje

Op weg naar de markt in Bandoengan. Cary Venselaar (Roosendaal, 1941).

Toko Oen Semarang. Cary Venselaar (Roosendaal, 1941).

Pasar en winkels

De eerste gang 's morgens is naar de pasar (markt) die vlak buiten het kampement ligt; daar wordt de rijst, de vis, de sajoer (groente), de klappermelk, de kool, deombok (peper) gekocht.

Uit: *Istori-istori Maluku. Het verhaal van de Molukkers* van Tessel Pollmann en Juan Seleky. De Arbeiderspers, Amsterdam 1979.

Boodschappen doen was vaak een gezellig uitje. Je liep langs talrijke kraampjes met verschillende koopwaar, waroengs en luxe zaken. In de grote steden kwam je ogen tekort. De hoofdstraten hadden dure winkels en kledingzaken met de allernieuwste Europese mode, zoals het warenhuis Gerzon, Toko Europa, modehuizen Van Duyn en Maison Kooning en Savelkoul voor chique herenkleding. In Batavia was de Rijs-wijkstraat populair en er was natuurlijk altijd Pasar Baroe! In Bandoeng, het 'Parijs van Java', kon je winkelen aan de Braga-weg. In Soerabaja ging je naar Pasar Toendjoengan waar het warenhuis Onderling Belang zich bevond.

Voor Nederlandstalige boeken bezocht je Kolff & Co of Visser & Co in Batavia, Van Ingen in Soerabaja, Vorkink in Bandoeng, De Gebroeders Varekamp in Medan en Van Dorp & Co in Semarang en Soerabaja. Visser had filialen in Buitenzorg, Weltevreden en Bandoeng.

- Ging je regelmatig met je moeder of iemand anders winkelen of inkopen doen?
- Hoe heetten de belangrijke winkelstraten? Welke winkels stonden daar?
- Wat was jouw favoriete winkel?
- Hoe vond je het om naar de pasar te gaan?
- Kun jij je een boekenwinkel herinneren waar Nederlandse boeken te koop waren?
- Was er een Indisch of Chinees warenhuis bij jou in de buurt?
- Waar ging jouw moeder graag naar toe?
- Zijn er geuren die je doen terugdenken aan de pasar?
- Kreeg je weleens wat lekkers?
- Wat herinner jij je nog meer van de pasar en de winkels?

EEN JEUGDHERINNERING

Als ik met Sinem, onze baboe, meeging naar de pasar (markt) om inkopen te doen, vond ik het geweldig leuk om te kijken hoe ze heel geduldig eindeloos aan het tawarren (afdingen) was.

J.J. Straakenbroek (Medan, 1940).

BATIK

Batik is een typisch Javaanse bewerkingstechniek voor textiel. Voordat de stof wordt geveerd worden er motieven op getekend ('batik' betekent letterlijk stip) en afgedekt met was.

Met de *tjanting rengreng* (ontwerp) brengt men de eerste contouren aan. Het opvullen gebeurt met de *tjanting* (waspen), die bestaat uit de *awak-awak* (lichaam: koperen reservoir voor de gesmolten was), de *tjoetjoek* (gebogen tuitje) en de *moeloet* (de opening van het tuitje). Twee spiegelbeeldige afdrukken worden gestempeld met een *tjap* (koperen of metalen handstempel). De productie van batikstof gebeurt tegenwoordig ook machinaal, maar traditionele batik is nog steeds handwerk en afkomstig van gerenommeerde families.

De kleuren

<i>Hideung</i>	donkerpaars, zwartachtig (Soendanees)
<i>Indigo</i>	blauw en blauwzwart
<i>Koenjit</i>	schakeringen van geel
<i>Mengkoedoe</i>	steenrood
<i>Tjangkoedoe</i>	steenrood (Soendanees)
<i>Soga</i>	schakeringen van bruin
<i>Taroem</i>	indigo (Soendanees)

Bekende batikmotieven

<i>alas-alasan</i>	wouddieren, insecten, planten
<i>banzi, banji</i>	swastika, draaiende zon: het voortgaande leven
<i>garis miring</i>	algemene benaming van patronen binnen schuinlopende lijnen
<i>garoeda</i>	zonnevogel
<i>gringsing</i>	schubben, soms ingevuld met een stip
<i>jlamprang</i>	achtvoudige ster of achtpakig geloofsrad
<i>kapal kandas</i>	gezonken schip
<i>kawoeng</i>	elkaar rakende of doorsnijdende cirkels, of doorgesneden zaden van de arenpalm
<i>lar</i>	vleugel van de garoedavogel
<i>mega mendoeng</i>	van regen zware wolken

<i>miring</i>	een stel vleugels van de garoedavogel
<i>nitik</i>	puntjes en streepjes, een weefimitatie
<i>oedan liris</i>	motregen; smalle schuinlopende banen, elk opgevuld met een doorlopend motief (zie <i>garis miring</i>)
<i>parang (roesak)</i>	(gebroken) hakmessen (zie <i>garis miring</i>)
<i>patran</i>	plantenranken en lianen
<i>roejak sente</i>	sla van sentéblad (zie <i>oedan liris</i>)
<i>sawat</i>	stel vleugels, ertussenin een uitgespreide waaierstaart: gestileerde garoedavogel;
<i>sembagen hoek</i>	phoenix in ei tegen achtergrond van bloemen en planten
<i>semen</i>	krullende plantenranken en uitbottend loof
<i>semen rama</i>	semen met gestileerde garoedavogel
<i>sida loehoer</i>	geometrisch patroon van elkaar diagonaal kruisende dubbele golflijnen, de ruitjes ingevuld met kleine motiefjes, tegen lichte ondergrond: speciaal voor bruidsparen en besneden jongens
<i>sida moekti</i>	idem, tegen bruine ondergrond
<i>simbar</i>	ruige woekerplanten op bomen of ruig borsthaar van een man
<i>taman aroem</i>	geurige tuin, luthof
<i>tambalan</i>	lapwerk: onder meer driehoekjes binnen vierkant, ieder met een verschillend motiefje opgevuld
<i>tjakar ajam</i>	kippenpoten of kippensporen
<i>tjakra</i>	Wisnu's donderkeil met acht stralen
<i>tjemoeikiran</i>	schuin gerichte punten in rand, als een stralenkrans, vooral bij middenstuk van hoofddoeken of borstkleed
<i>tjeplokan</i>	regelmatige geometrische motieven, gebaseerd op het principe van de windroos (rozetvormige oplegels)
<i>troentoem</i>	kleine stervormige bloempjes, volgens een regelmatig geometrisch patroon gerangschikt
<i>wadasan</i>	rotsmotief
<i>wora-wari roempoek</i>	dubbele hibiscusbloem (zie <i>tjeplokan</i>)

KUN JE NOG ZINGEN, ZING DAN MEE!

Wist je dat...

... de enige Indische tekst in de bundel *Kun je nog zingen, zing dan mee!* 'Mijn Zonneland' is?

ALPHABETISCHE INHOUDSOPGAVE NAAR DE BEGINREGLS DER LIEDEREN.	
	Bladz.
Alle men van Nederlands stam	4
Al een boom' aentagen	140
Als de zonne chiet voor de lenteklok	68
Als goede lief/en slapen nacht	112
Als iemand verre reizen doet	45
Boven Gent rijt, Benaam en grijd	172
Daar klinkt een klodje	137
Daar loopt door't gebucht	63
Daar loopt door't gebucht	64
De bloempjes gingen slapen	38
De Geuren zijn in Boudewerd gevallen	149
De kabele los, de anker op	25
De Moonsaal is in 't land	66
De morgen breekt aan	90
De paden op, de lazen in	54
De witte vlakken zeeven	184
Daar heet des ontroek maten	87
Een afens is maar verdrietig	41
Een ieder heeft zijn eigen land	100
Een jongen van Holland, van echt Hollandsch bloed	33
Een karterie op een raafweg reed	61
Een lied, een lied we leven lang!	95
Een mat, een Mat, een woest, een Woest!	110
Een scherpe in de haven landt	31
Een vriendlijk aardig vogelijn	79
Erre zij God!	180
Hi, se de moegen kinkers	62
En over de weide daar blinkt de zon	114
En schoonmet een waggien in 't bloemende land	72
Er was een hupje uit en glid	115
Ferme langten, sterke knopen	22
Gedroeg in het land	144
Grijp den grootsten raperoet	142
Gij teeswerd en gij nachtegal!	94
Hanne loopt op klompen	120
Het je van de Zevens Vloed niet gehoord	50
Heer, die uw taal in de branten sprekt	143
Heerlijk land, ik heb u lief	108
Hela gij bloempjes	70
De onderstegep liederen zijn uitverkoren door de Conmme. 'Eendheid in den Volsang'.	

Kun je nog zingen, zing dan mee!

Veel kinderen zijn opgegroeid met liedjes uit de bundel *Kun je nog zingen, zing dan mee!* Op de lagere school kreeg je zangles uit deze bundel. De meeste Indische mensen houden erg van zingen.

Zat jij misschien ook op een koor?

Mijn Zonneland

(op de wijs van 'Waar de blanke top der duinen')

Waar het wuivend loof der palem

Van de kust den zeeman groet,

Waar de gouden padihalmen

Rippen in den zonnegloed

Zong ik eens naar oude trant:

Zong ik eens naar oude trant:

'k Heb u lief, mijn zonneland,

'k Heb u lief, mijn zonneland!

Waar het lief'lijk groen der bergen

Vriend'lijk in de zonne blinkt,

En 't gemurmel van een beekje

Zacht-kens langs de velden klinkt,

Sloot ik eens een vriendschapband,

Sloot ik eens een vriendschapband.

'k Heb u lief, mijn zonneland,

'k Heb u lief, mijn zonneland!

Java, wondertuin van d'aarde,

Land van eeuwig groen en licht,

Waar natuur met duizend kleuren

't Schoonste wonderwerk verricht:

Zonnig land, u min ik teer,

Zonnig land, u min ik teer,

Naar uw bergen keer ik weer,

Naar uw bergen keer ik weer!

Uit: *Kun je nog zingen, zing dan mee!* Uitgeverij P. Noordhoff N.V., Groningen 1959.

• Zie www.muziekweb.nl: Kun je nog zingen, zing dan mee!

	Bladz.
Oude jaar! O lust om renten	188
Op nu, makkers! lust om dwalen	19
Op schitterende klanken van Nederlandsch vlag	16
Recht op van lijf, recht op van and	31
Schetter, klanken, met knalende slooten	106
Sikkelvle blaken, sikkelvle blaken	86
Spanswarte, moren, moren	81
Stille nacht, stille nacht	181
Stijg, v nacht, stille nacht	96
Te swaagen en te streven	106
't Tellt in de boom	30
Uren, dagen, maanden, jaren	177
Vaarwel, mijn dierbaar Vaderland	15
Vaarwel, vaarwel, mijn dierbaar Vaderland	14
Van mannen in Oorlog, van mannen in Vre	24
Van zelf, als de vogel zijn morgenland fluit	82
Van zonne, zonne, zom, zom, zom	117
Veel voor anderen te weten	84
Vogeltje, wat singt gij vroeg	145
Voor Nederland een lied op een brachlige toon	116
Voor Sinterklaas den kindervriend	177
Waar de blanke top der duinen	16
Waar de Maan en Schelle vloien	174
Waar in 't heugroen eikenloof	132
Waar dat men sich al kerel of weid	147
Wakke jongens, Hollands trots	30
Wat tong het vrolijk vogelijn	118
Weer begroet met jubelroep	6
Wie gaat mee, gaat mee over eer	25
Wie met ons wij naar heden gaan	76
Wie Nederlandsch bloed door d'adren vloet	1
Wie rusten wil in 't groene woud	112
Wilhelms van Nassau	1
Wilhelms van Nassau	2
Wilt heden nu treden	143
Wij Hollandsche knapen, zoo jong en zoo blij	162
Wij leven vrij, wij leven blij	11
Wij schieden van uw lieflijk groen	98
Wij willen Holland helen	5
Zonschijntje, morgenlicht	99
't Zonnetje gaat van ons scheiden	49
't Zonnetje schijnt ons heerlijk schoon	45
Zie de helton op het veld	90
Zie, de maan schijnt door de boom	170
Zij zwaai hem niet temmen	170

